ΕΝΟΤΗΤΑ 2

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΟΙ ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Τα ρήματα μέσα στο λόγο μπορούν να πάρουν διάφορες μορφές

για να φανερώσουν αυτό που θέλει να εκφράσει το υποκείμενο.

Οι μορφές αυτές του ρήματος **λέγονται εγκλίσεις**.

Οι κύριες εγκλίσεις των ρημάτων είναι **η οριστική, η υποτακτική** και **η προστακτική**

Η **οριστική** φανερώνει αυτό που σημαίνει το ρήμα σαν κάτι βέβαιο και πραγματικό.

Είτε είναι κατάφαση είτε είναι άρνηση (παίρνει το δε(ν)) είτε είναι ερώτηση.

π.χ. **θα χαλάσει** ο καιρός αύριο.

Δε θα χαλάσει ο καιρός αύριο

Θα χαλάσει ο καιρός αύριο;

Στην **οριστική έγκλιση** το ρήμα κλίνεται σε **όλους τους χρόνους**

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΉ

Η **υποτακτική** φανερώνει πως αυτό που σημαίνει το ρήμα είναι κάτι που θέλουμε ή περιμένουμε να γίνει.

Παίρνει άρνηση μη(ν).

Π.χ. θέλω **να έρθεις**

Ας φύγουμε γρήγορα από εδώ

Μακάρι **να** τον **δω, πριν φύγει**

Όταν ένα ρήμα βρίσκεται στην **υποτακτική** συνοδεύεται από τα μόρια **ας, να,**

ή έναν από τους συνδέσμους **για να, όταν, πριν, αν άμα** ή το απαγορευτικό **μη(ν)**

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΗ

Η Υποτακτική έγκλιση έχει τρεις χρόνους στην ενεργητική και παθητική φωνή

α) τον ενεστώτα β)τον αόριστο γ) και τον παρακείμενο π.χ.

Ενεργητική φωνή		**Παθητική φωνή**	**Τρόπος** (τρόπος ενέργειας)
Ενεστώτας	να στολίζω	να στολίζομαι	Εξακολουθητικός
Αόριστος	να στολίσω	να στολιστώ	Συνοπτικός
Παρακείμενος	να έχω στολίσει	να έχω στολιστεί ή να είμαι στολισμένος	Συντελεσμένος

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΉ

Η **προστακτική** φανερώνει αυτό που σημαίνει το ρήμα ως **προσταγή, επιθυμία, ευχή**.

Έχει μόνο **β' ενικό** και **β' πληθυντικό** πρόσωπο.

Π.χ. **Φύγε** αμέσως

Δώσε μου, το βιβλίο, σε παρακαλώ.

Βοήθησέ τον, Θεέ μου!

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ ΕΓΚΛΙΣΗ

Η **Προστακτική έγκλιση** έχει δύο χρόνους στην **ενεργητική** και **παθητική φωνή**

α) τον ενεστώτα β) και τον αόριστο.

Επίσης η **προστακτική** έχει μόνο **δύο πρόσωπα**: **το δεύτερο ενικό** και **το δεύτερο πληθυντικό** π.χ.

	Ενεργητική φωνή	**Παθητική φωνή**	**Τρόπος** (τρόπος ενέργειας)	
Ενεστώτας	Β' ενικό	στόλιζε	Στολίζου	Εξακολουθητικός
Ενεστώτας	Β' πληθυντικό	στολίζετε	Στολίζεστε	Εξακολουθητικός
Αόριστος	Β' ενικό	στόλισε	Στολίσου	Συνοπτικός
Αόριστος	Β' πληθυντικό	στολίστε	Στολιστείτε	Συνοπτικός

Επίθετα σε – ης, - ης, - ες (γραμματική σελίδα 104 ο/η ακριβής)

Τα επίθετα αυτά έχουν τρία γένη (είναι τριγενή) και ουσιαστικά δύο καταλήξεις (είναι δικατάληκτα), μία για το αρσενικό και το θηλυκό γένος (σε **–ης**) και μία για το ουδέτερο (σε **– ες**) και κλίνονται ως εξής:

αρσενικό			**θηλυκό**		**ουδέτερο**	
Ενικός αριθμός						
Ονομ.	ο	συνεχ**ής**	η	συνεχ**ής**	το	συνεχ**ές**
Γεν.	του	συνεχ**ούς**	της	συνεχ**ούς**	του	συνεχ**ούς**
Αιτ.	το(ν)	συνεχ**ή**	Τη(ν)	συνεχ**ή**	Το	συνεχ**ές**
Κλητ.	-	Συνεχ**ή(ς)**	-	συνεχ**ής**	-	συνεχ**ές**
Πληθυντικός αριθμός						
Ονομ.	οι	συνεχ**είς**	οι	συνεχ**είς**	τα	συνεχ**ή**
Γεν.	των	συνεχ**ών**	των	συνεχ**ών**	των	συνεχ**ών**
Αιτ.	τους	συνεχ**είς**	τις	συνεχ**είς**	τα	συνεχ**ή**
Κλητ.	-	συνεχ**είς**	-	συνεχ**είς**	-	συνεχ**ή**

Όσα επίθετα είναι παροξύτονα κατεβάζουν τον τόνο στη λήγουσα στη γενική πληθυντικού (ο/η στοιχειώδης, το στοιχειώδες γίνεται των στοιχειωδών, ο/η δασ**ώδης**, το δασ**ώδε**ς – των δασ**ωδών** ο/η ελ**ώδης**, το ελ**ώδες**-των ελ**ωδών**

Υπάρχουν όμως και μερικά επίθετα που τα χρησιμοποιούμε συχνά ως ουσιαστικά, τότε σχηματίζουν τη γενική ενικού σε **–η** π.χ. ο ασθεν**ής** – του ασθεν**ή**, ο συγγεν**ής** – του συγγεν**ή**, ο ευγεν**ής** – του ευγεν**ή**, ο ιθαγεν**ής** - του ιθαγεν**ή** κ.ά

Θηλυκά ουσιαστικά σε –ος (γραμματική σελίδα 79,80)

Τα θηλυκά ουσιαστικά που λήγουν σε **–ος** και ακολουθούν τη λόγια κλίση δηλαδή τον αρχαίο τρόπο κλίσης είναι **οξύτονα** (τονίζονται στην λήγουσα), **παροξύτονα** (τονίζονται στην παραλήγουσα) ή **προπαροξύτονα** (τονίζονται στην προπαραλήγουσα)και κλίνονται ως εξής:

		Οξύτονο	**Παροξύτονο**	**Προπαροξύτονο**
Ενικός αριθμός				
Ονομαστική	**η**	οδός	λεωφόρος	είσοδος
Γενική	**της**	οδού	λεωφόρου	εισόδου
Αιτιατική	**Τη(ν)**	οδό	λεωφόρου	είσοδο
Κλητική	**-**	οδό	λεωφόρο	είσοδο
Πληθυντικός αριθμός				
Ονομαστική	**οι**	οδοί	λεωφόροι	είσοδοι
Γενική	**των**	οδών	λεωφόρων	εισόδων
Αιτιατική	**τις**	οδούς	λεωφόρους	εισόδους
Κλητική	**-**	οδοί	λεωφόροι	είσοδοι

Τα **οξύτονα** και τα **παροξύτονα** θηλυκά ουσιαστικά σε **–ος** τονίζονται σε όλες τις πτώσεις όπου και στην ονομαστική ενικού (θαλαμηγός, κιβωτός, οδός, λεωφόρος, νήσος, ψήφος, άμμος, βίβλος κ.ά.)

Ενώ τα **προπαροξύτονα** θηλυκά σε **–ος** κατεβάζουν τον τόνο στη γενική ενικού και πληθυντικού καθώς και στην αιτιατική πληθυντικού σε **(ους**) στην παραλήγουσα (διάμετρος, διάλεκτος, είσοδος, έξοδος, κάθοδος, χερσόνησος, παράγραφος, άνοδος, μέθοδος, εγκύκλιος, πρόοδος, επέτειος, περίοδος κ.ά.)

1) Σύνδεσμος: Επίθετα σε -ής -ής -ές

https://e-didaskalia.blogspot.com/2020/02/askisi-hs-hs-es.html

2) Σύνδεσμος: Εξάσκηση στα επίθετα : -ής, -ής, -ές

http://users.sch.gr/gregzer/8/%CE%95%CE%BE%CE%AC%CF%83%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7%20%CF%83%CF%84%CE%B1%20%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%84

%CE%B1%20-%CE%AE%CF%82%2C%20-%CE%AE%CF%82%2C%20-%CE%AD%CF%82/html5.html

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΆ
(γραμματική σελίδες: 123-129)

- **Αριθμητικά** είναι γενικά οι λέξεις που φανερώνουν αριθμό
  Τα αριθμητικά χωρίζονται σε **αριθμητικά επίθετα** και σε **αριθμητικά ουσιαστικά.**
- Τα **αριθμητικά επίθετα** τα ξεχωρίζουμε στα:
  1. **Απόλυτα** αριθμητικά που φανερώνουν έναν ορισμένο πλήθος από πρόσωπα, ζώα ή πράγματα, έναν αριθμό π.χ. έχει **τρία** παιδιά.
  2. **Τακτικά** αριθμητικά που φανερώνουν τη θέση που παίρνει κάτι σε μια σειρά από όμοια πράγματα και κλίνονται όπως τα επίθετα σε –**ος,-η,-ο** π.χ. Ήρθε **δεύτερος** στο τρέξιμο.
  3. **Πολλαπλασιαστικά** αριθμητικά που φανερώνουν από πόσα μέρη αποτελείται κάτι- και λήγουν σε **–πλός, -πλή, -πλό** π.χ. Είναι φτιαγμένο από **διπλό** ύφασμα
  4. **Αναλογικά** αριθμητικά που φανερώνουν πόσες φορές μεγαλύτερο είναι ένα ποσό από ένα άλλο-και λήγουν σε **πλάσιος, -πλάσια, -πλάσιο** π.χ. Παίρνει **διπλάσιο** μισθό από εκείνον
- **Τα περιληπτικά αριθμητικά** είναι αφηρημένα ουσιαστικά που σχηματίζονται από τ' αντίστοιχα απόλυτα αριθμητικά παίρνοντας τις καταλήξεις:
  1) **–αριά** που φανερώνουν περίπου το πλήθος μονάδων ορισμένου είδους και συνοδεύονται πάντοτε από το **καμιά** π.χ. Δώσε μου καμιά **δεκαριά** αυγά
  2) **–άδα** αυτά φανερώνουν ένα πλήθος μονάδες που κάνουν ένα σύνολο π.χ. Αγόρασε μια **εξάδα** νερό

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ (γραμματική σελίδα 163)

Επιρρήματα είναι άκλιτες λέξεις που συνοδεύουν τα ρήματα και τα προσδιορίζουν δίνοντάς μας πληροφορίες για τον **τόπο, τον χρόνο, τον τρόπο, την ποσότητα.**

Χρονικά επιρρήματα Είναι οι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν χρόνο και απαντούν στην ερώτηση <<**πότε** >> έγινε αυτό που δηλώνει το ρήμα. Τα πιο συνηθισμένα χρονικά επιρρήματα είναι τα εξής:

σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες ή χτες, προχθές, πέρ(υ)σι, πρόπερσι, φέτος, του χρόνου, τώρα, πρώτα, ύστερα, έπειτα, μετά, κατόπιν, πριν, απόψε, αμέσως, μόλις, ευθύς, συχνά, συνεχώς, διαρκώς ξανά, γρήγορα, αργά, νωρίς, πάντα, πάντοτε, κάποτε, τότε, ποτέ, πότε, όποτε, πότε πότε, όποτε, οποτεδήποτε, κάπου κάπου, άλλοτε, τακτικά, συνήθως, σπάνια, επιτέλους, κιόλας, πια, πάλι, κ.ά.

Χρονικές φράσεις με προθέσεις: σε λίγο, κατά το απόγευμα, πριν το μεσημέρι.

Τοπικά επιρρήματα: Είναι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν **τόπο** και απαντούν στην ερώτηση <<**πού**>> έγινε αυτό που δηλώνει το ρήμα της πρότασης. Τα πιο συνηθισμένα τοπικά επιρρήματα είναι τα εξής:

Πού, εδώ, εκεί, πέρα, μακριά, κοντά, σιμά, δίπλα, μέσα, πάνω, κάτω, απέναντι, παντού, κάπου, πουθενά, ψηλά, χαμηλά, δεξιά, αριστερά, πλάι, γύρω, έξω, μεταξύ, αναμεταξύ, μπροστά ,μπρος, πίσω, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, κ.ά.

Τοπικές φράσεις με προθέσεις: στο σπίτι, ως τη γειτονιά, από το χωριό, προς την πόλη.

Τροπικά επιρρήματα: Είναι άκλιτες λέξεις που φανερώνουν **τρόπο** και απαντούν στην ερώτηση <<**πώς**>> έγινε αυτό που δηλώνει το ρήμα της πρότασης. Τα πιο συνηθισμένα τροπικά επιρρήματα είναι τα εξής:

Έτσι, κάπως, αλλιώς, αλλιώτικα, μαζί, σιγά, ξαφνικά, ίσια, ωραία, άσχημα, χωριστά, μονομιάς, επίσης, ιδίως, κυρίως, ακριβώς, εντελώς, ευτυχώς, δυστυχώς, κ.ά.

Τροπικές φράσεις με προθέσεις: με τα χέρια, προς το καλύτερο, χωρίς αυτοκίνητο.

Ποσοτικά επιρρήματα (πόσο;) τόσο, πολύ, περισσότερο, λίγο, αρκετά, πιο

Ποσοτικές φράσεις με προθέσεις: κατά πολύ, ίσαμε 10 λεπτά

Βεβαιωτικά: ναι μάλιστα, βέβαια, σωστά

Αρνητικά: όχι, όχι βέβαια, δε(ν), μη(ν)

Σύνδεσμος: Επιρρήματα

http://users.sch.gr/gregzer/8/%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%81%CF%81%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1/index.html

Ασκήσεις

1. **Υπογράμμισε τα ρήματα και τοποθέτησέ τα στην κατάλληλη στήλη.**

   Έμεινα εκεί αρκετή ώρα. Τελικά, τα υπόλοιπα παιδιά μπήκαν στην πισίνα και άρχισαν να πλατσουρίζουν.

   - Έλα Γεωργία, βούτα και εσύ! Μου φώναξε η Δήμητρα.

     Εγώ όμως δεν ήθελα να καθίσω πολύ κοντά, μήπως βρεχόμουν και συνέβαινε ξανά. Ένιωθα ακόμη νευρική όταν γύρισα από το σχολείο στο σπίτι.

     Έφτασα στην προβλήτα. Δεν είχα το κουράγιο να περάσω τη σανίδα που οδηγεί στο σκάφος –σπίτι μας. Φώναξα τη μητέρα μου.

   - ‘’Βοήθησέ με να περάσω! ‘’ της είπα.

Οριστική	**Υποτακτική**	**Προστακτική**

2. **Να υπογραμμίσεις τα ρήματα και να γράψεις σε ποια έγκλιση βρίσκονται. (Οριστική –Υποτακτική – Προστακτική**

    1. Τρώγε! ( )
    2. Ο παππούς μου θα φύγει την επόμενη εβδομάδα ( )
    3. Ας τον ακούσουμε ( )
    4. Αυξήθηκε η τιμή της βενζίνης ( )
    5. Κλείσε το παράθυρο ( )
    6. Να διαβάσεις το μάθημα ( )
    7. Μακάρι να πάμε εκδρομή ( )
    8. Βοήθησέ με ( )
    9. Δεν ήρθε κανείς στη δουλειά. ( )
    10. Ανοίξτε τα δώρα σας. ( )
    11. Μην πιέζετε δυνατά το κουμπί. ( )
    12. Ο Νίκος χτύπησε το πόδι του. ( )
    13. Ανακατέψτε το φαγητό. ( )
    14. Μακάρι να ερχόσουν μαζί μας. ( )
    15. Ας αναλάβει ο καθένας τις ευθύνες του. ( )
    16. Φρόντισε να μην αργήσεις. (/)
    17. Άμα βρέξει, πάρε ομπρέλα (/)

3. **Να ξαναγράψεις τις παρακάτω προτάσεις μεταφέροντας τα ρήματα στην Υποτακτική και Προστακτική στο ίδιο πρόσωπο και αριθμό, κάνοντας και τις απαραίτητες αλλαγές.**

    1. **Πλένουμε** τα χέρια **μας πριν το φαγητό.**

        (Υπ.Εν.-Εξακολουθητική) **Να πλένετε** τα χέρια **σας**

        (Πρ. Εν. Εξακολουθητική) **Πλένετε** τα χέρια **σας**

    2. **Κοιμηθήκατε νωρίς.**

        (Υπ Αορ.- Συνοπτική) ……..

(Πρ. Αορ.- Συνοπτική) ……,

3. **Κατεβαίνεις με προσοχή τις σκάλες.**

(Υπ. Εν.- Εξακολουθητική) ……..

(Πρ. Εν. _ Εξακολουθητική) …….

4. Ντύθηκες όμορφα.

(Υπ.Ενεστ.-Εξακολουθητική) ……

(Πρ.Ενεστ. –Εξακολουθητική) ……

(Υπ. Αορ. – Συνοπτική) …….

(Πρ. Αορ. – Συνοπτική) ……

5.Βάλατε τα δυνατά σας και κερδίσατε τους αγώνες.

(Υπ.Ενεστ.- Εξακολουθητική) ……

(Πρ. Αορ. – Εξακολουθητική) ……

(Υπ. Αορ. – Συνοπτική) …….

(Πρ. Αορ. – Συνοπτική) ……

4. **Αφού διαβάσεις τις οδηγίες προστασίας του μαθητή από τους σεισμούς να τις ξαναγράψεις Α στην Συνοπτική υποτακτική (Αορίστου) και Β στην Συνοπτική προστακτική (Αορίστου)**

1. Σκύβουμε γρήγορα κάτω από το θρανίο.
2. Πέφτουμε στα γόνατα και καλύπτουμε το κεφάλι μας με τα χέρια μας.
3. Απομακρυνόμαστε από τα παράθυρα.
4. Μένουμε στη θέση μας μέχρι να μας δοθούν περισσότερες οδηγίες από τους δασκάλους μας.
5. Δε φωνάζουμε και δεν τρέχουμε πανικόβλητοι.

Α. 1. Να σκύψουμε ……

2. .....

……

3. ……

4…….....

……..

5…….

Β. 1. Σκύψτε …… ……

2. .....

……

3. ……

4…….....

……..

5…….

5. **Βάλτε το ρήμα στη σωστή έγκλιση μέσα στην πρόταση.**

1…… (συναντώ-β' ενικό) με στο πάρκο σε δέκα λεπτά. Ο δάσκαλός μας μάς ……..(προτείνω) …….. (πηγαίνω-α' πληθυντικό) εκδρομή στο μουσείο.

2.Η Δάφνη δε…….. (δέχομαι - αόρ.) …….(παίζω) μαζί μας.

3. Είναι καλό ……..(προστατεύω – α’ πληθυντικό) όποιον ……..(είμαι αδύναμος.

4.Η μαμά μου μας ……..(λέω – ενεστ) ……..(τρώω – άρνηση) πολλά παγωτά.

5. …….. (προσέχω – β’ πληθυντικό) μην …….. (γλιστράω – β’ πληθυντικό) στις σκάλες.

6. Βάλε τα ρήματα του κειμένου στο β’ πρόσωπο της συνοπτικής προστακτικής (αορίστου):

Φτιάξε (φτιάχνω) κι εσύ το δικό σου ψωμί! ……..(Προσέχω) τι πρέπει να κάνεις.

Πρώτα ……..(διαλύω) τη μαγιά σε λίγο νερό,

……..(προσθέτω) αλεύρι και ……..(ανακατεύω), ώστε να γίνει χυλός.

……..(Αφήνω) το χυλό να φουσκώσει λίγη ώρα. Μετά σε μια λεκάνη

……..(κοσκινίζω) το αλεύρι με το αλάτι και ……..(ρίχνω)

μέσα νερό και τη φουσκωμένη μαγιά και ……..(αρχίζω) το ζύμωμα.

……..(σκεπάζω) για αρκετή ώρα μέχρι να φουσκώσει καλά. Στη

συνέχεια …….. (ψήνω) στο φούρνο το ψωμί.

7.Να συμπληρώσεις τα κενά στο παρακάτω κείμενο, βάζοντας τα ρήματα των παρενθέσεων στο σωστό τύπο.

Κάποτε, δυο φίλοι ……(ξεκινάω, αόριστος οριστικής) για

κάποια δουλειά τους και ……(περπατάω, παρατατικός

οριστικής) συζητώντας. Εκεί που ……(βαδίζω παρατατικός), μέσα σ΄ ένα δάσος, ο ένας απ΄ αυτούς …… (προσέχω, αόριστος) πως κάτι……(γυαλίζω παρατατικός) ανάμεσα στα χόρτα…….(σκύβω, αόριστος) ……(βλέπω, αόριστος υποτακτικής) τι ήταν και σήκωσε ένα τσεκούρι ολοκαίνουργιο. ……(βρίσκω, αόριστος, α΄ πληθυντικός) ένα τσεκούρι! Φώναξε χαρούμενος ο σύντροφός του. Εκείνος, όμως, που ……((βρίσκω, υπερσυντέλικος) το τσεκούρι ……(ταράσσομαι, αόριστος) και λέει: …… (λέω, ενεστώτας υποτακτικής με άρνηση, β΄ ενικό) βρήκαμε ένα τσεκούρι, μόνο να λες: βρήκες ένα τσεκούρι.

Αλλά, καθώς …… (προχωρώ, παρατατικός, γ΄ πληθυντικό), ……. (ανταμώνω, αόριστος, γ΄ πληθυντικό) τρεις ξυλοκόπους, που …… (χάνω, υπερσυντέλικος) το καινούργιο τους τσεκούρι κι έψαχναν να το βρουν. Όταν …… (βλέπω, αόριστος, γ΄ πληθυντικό) τους δυο οδοιπόρους, που ο ένας τους κρατούσε το τσεκούρι, ……(πέφτω, αόριστος, γ΄ πληθυντικό) Θυμωμένοι. …… (χάνομαι, αόριστος, α΄ πληθυντικό)! φώναξε εκείνος που το είχε βρει και το κρατούσε στα χέρια του.

Γυρίζει τότε ο φίλος του και του λέει:

Να μη λες: χαθήκαμε, να λες χάθηκα! Ούτε όταν βρήκες το τσεκούρι, με ήθελες για σύντροφό σου, ούτε τώρα που θα σου το πάρουν και θα φας και ξύλο θέλω να μ΄ έχεις σύντροφό σου! (Αισώπου μύθος)

8. Να βάλετε τα ουσιαστικά των παρενθέσεων στην σωστή πτώση.

1. Μένω στην …… (οδός) Πλάτωνος.

2. Τα παιδιά παίζουν με την …… (άμμος)

3. Το κείμενο αυτό έχει πέντε …… (παράγραφος)

4. Θα ακολουθήσει η καταμέτρηση των ……. (ψήφος)

5. Ο δάσκαλος μάς έδειξε δύο εύκολες ……. (μέθοδος) για να λύνουμε τα προβλήματα.

6. Οι δύο πρώτες ……. (παράγραφος) του κειμένου μιλούν για την προστασία του περιβάλλοντος.

7. Είναι σημαντικός ο έλεγχος της ……. (πρόοδος) των μαθητών.

8. Η ……. (ψήφος) σου είναι σημαντική!

9. Μένω στην ……. (οδός) Κλεάνθους.

10. Κλείδωσε καλά όλες τις ……. (είσοδος).

11. Σημείωσες το όνομα της ……. (λεωφόρος) που είδαμε το μαγαζί;

12. Όλες οι ……. (μέθοδος)που χρησιμοποιήσαμε είναι αποδεκτές για την επίλυση της άσκησης.

13. Η κίνηση των ……. (πάροδος) της Εθνικής ……

(οδός) είναι αρκετά αυξημένη.

14. Για να έρθεις στο σπίτι μου, στρίψε στην ……. (οδός) Σόλωνος.

15. Η αιτία του ατυχήματος ήταν η κακή κατάσταση της ……. (άσφαλτος).

16. Οι τελευταίες ……. (παράγραφος) του βιβλίου είναι αποκαλυπτικές.

17. Τιμούμε τις εθνικές μας ……. (επέτειος) με σχολικές γιορτές και παρελάσεις.

18.Γράψε μια επικεφαλίδα για κάθε ……. (παράγραφος)

19. Όλες οι ……. (είσοδος) του γηπέδου φρουρούνται από φύλακες.

20. Οι επιστήμονες εξήγησαν τις ……. (μέθοδος) που χρησιμοποίησαν για την έρευνά τους.

21. Η καμήλα ονομάζεται και << πλοίο της ……. (έρημος)

22 Πρέπει να αυξήσουμε το πλάτος των ……. (λεωφόρος)

23. Τα δέντρα της ……. (οδός) Καραϊσκάκη θέλουν κλάδεμα.

24. Ώρα να ανοίξουμε τις ……. (είσοδος).

25. Η Ασία είναι η μεγαλύτερη ……. (ήπειρος) του πλανήτη.

26. Επιτηρώ την ……. (είσοδος) του σχολείου.

27. Τράβηξα τις ……. (διαγώνιος) του τετραγώνου με το χάρακα.

28. Οι ……. (χερσόνησος) είναι μεγάλα κομμάτια ξηράς που εισχωρούν στη θάλασσα.

9. Σχημάτισε φράσεις μεταφέροντας το δεύτερο ουσιαστικό στη γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού.

1. Το συνέδριο – η δήμαρχος

   Το συνέδριο – η δήμαρχος

2. Το μήκος – η λεωφόρος

   Το μήκος – η λεωφόρος

3. Ο εορτασμός – η επέτειος

   Ο εορτασμός – η επέτειος

4.Ο χορός – η υπάλληλος

  Ο χορός – η υπάλληλος

5.η αγάπη – η σύντροφος

  η αγάπη – η σύντροφος

6.η αμοιβή – η οδοντίατρος

  η αμοιβή – η οδοντίατρος

10. Να συμπληρώσεις τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού η λεωφόρος:

Στην Αθήνα συναντάς πολλές ……. .

Χαρακτηριστικό των ……. είναι το μεγάλο μήκος και πλάτος.

Μία είναι η ……. Μεσογείων. Το μήκος της ……. είναι αρκετά χιλιόμετρα.

Η ……. Μεσογείων αρχίζει από τους Αμπελοκήπους και τελειώνει στον Σταυρό.

Άλλες ……. στην Αθήνα είναι η Συγγρού και η Βουλιαγμένης.

11. Να συμπληρώσεις τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ουσιαστικού η οδός:

1. Μένω στη Λάρισα στην …….. Τσακάλωφ. Είναι μικρή

……. με λίγη κίνηση. Το σπίτι μου είναι σχεδόν στο τέλος της

……. εκεί που υπάρχει η διασταύρωση με την

……. Καραϊσκάκη. Όλες οι ……. της γειτονιάς μου έχουν ονόματα ηρώων του 1821.

2. Τα ονόματα των ……. διευκολύνουν την κυκλοφορία πεζών και οχημάτων.

3. Θα συναντηθούμε στη γωνία των ……. Σόλωνος και Ασκληπιού.

4. Μένει στη ……. Ηρακλείτου.

5. Το αυτοκίνητο σταμάτησε στη μέση της …….

6. Σύμφωνα με ανακοίνωση της τροχαίας θα κλείσουν οι παρακάτω …….

7. Τα έργα στις παρακάτω ……. θα ολοκληρωθούν σε δύο φάσεις.

8. Επί των ……. αυτών υπάρχουν διάφορα καταστήματα, θέατρα και ξενοδοχεία.

12. Συμπλήρωσε στα κενά τον κατάλληλο τύπο του επιθέτου που βρίσκεται στην παρένθεση

1. Οι ……. (συνεχής) αγώνες σίγουρα θα βγουν σε καλό.

2. Στη διάρκεια του ……. (διεθνής) συνεδρίου οι ομιλητές είχαν

μια ……. (εμφανής) διαφορά απόψεων.

3. Τα τρόφιμα στο ψυγείο δεν είναι ……. (επαρκής) για να περάσω το Σαββατοκύριακο.

4. Του ……. (δυστυχής) αυτού ανθρώπου, του έχουν συμβεί πολλές περιπέτειες στη ζωή του.

5. Η βάφτιση ενός παιδιού είναι ένα ……. (ευτυχής) γεγονός.

6. Οι ……. (διαρκής) καυγάδες οδήγησαν τους δυο φίλους στι να μη μιλάνε πια μεταξύ τους.

7. Τα τετράδια των ……. (επιμελής) μαθητών είναι πάντα καθαρά και περιποιημένα.

8. Είναι ……. (ασεβής) πράγμα να συνομιλούμε δυνατά μέσα στην εκκλησία.

9. Στο συνέδριο συζητήθηκαν οι …….. (διεθνής) σχέσεις της χώρας.

10. Είναι ένα εξαιρετικά ……. (ευφυής) άτομο.

11. Τα επίθετα αυτά είναι ……. (τριγενής) και δικατάληκτα.

12. οι επιτυχίες της ……. (τριμελής) επιτροπής ήταν αποτέλεσμα

……. (συνεχής) προσπαθειών.

13. Αφιέρωσε τη ζωή του στο …… (διαρκής) αγώνα για την προστασία της φύσης.

14. Η Μαρία και η Θάλεια είναι ……. (επιμελής) μαθήτριες.

15. Ο Θοδωρής είναι ……. (αμελής) μαθητής.

16. Ο πλάτανος δεν είναι ……. (αειθαλής) δέντρο, είναι φυλλοβόλο.

17. Οι ……. (διεθνής) ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις είναι συνηθισμένο φαινόμενο.

18. Πολλοί υποστηρίζουν το ……. (συνεχής) ωράριο.

19. Οι σχέσεις των ανθρώπων πρέπει να είναι ……. (υγιής)

20. Το σύστημα των ……. (διμερής) σχέσεων είναι πολύ συνηθισμένο ανάμεσα σε κράτη.

13. Να γράψεις τις παρακάτω προτάσεις στον άλλο αριθμό

Ο συμμαθητής μου είναι επιμελής και προσεχτικός.

Την προσεχή εβδομάδα θα κάνω πείραμα στη θερμότητα.

Ο νομοταγής πολίτης τηρεί τους νόμους.

Το μεγαλοπρεπές ανάκτορο είχε μετατραπεί σε ερείπιο.

Η συνέχιση των θυελλωδών ανέμων θα εντείνει τα προβλήματα.

Ο συνεπής άνθρωπος δεν αργεί στο ραντεβού του.

Χαρακτηριστικό των επιμελών μαθητών είναι να μην ξεχνούν τις εργασίες τους.

Λίγοι μπορούν να αγοράσουν πολυτελείς κατοικίες.

14. Να βάλεις στην κατάλληλη θέση τα επιρρήματα: (εδώ,τώρα, έτσι, μακριά, μετά, κοντά, γρήγορα, ανάμεσα, συνεχώς, διαρκώς, ναι, όχι, βέβαια, πολύ, λίγο, ήσυχα, μάλιστα).

Χρονικά (πότε):

Τοπικά (που):

Τροπικά (πως):

Ποσοτικά (πόσο):

Βεβαιωτικά :

Αρνητικά:

15. Να υπογραμμίσεις τα επιρρήματα στις παρακάτω προτάσεις:

1. Να υπογραμμίσεις χρονικά επιρρήματα

Χτες, μου πήρε όλη τη μέρα να τελειώσω τις ασκήσεις.

Ποτέ δεν είχα ξανακούσει αυτή την παράξενη ιστορία, μέχρι σήμερα.

Μου είπαν ότι κάποτε θα θυμηθώ τα λόγια τους.

2. Να υπογραμμίσεις τα τοπικά επιρρήματα

Κάτω από το χαλί, έχω φυλάξει το κλειδί της επάνω πόρτας.

Το σπίτι της βρίσκεται πολύ μακριά από δω.

Στρίψε δεξιά και στο επόμενο στενό στρίψε αριστερά και μετά ευθεία.

3. Να υπογραμμίσεις τα τροπικά επιρρήματα

Δεν κατάλαβα πως έκανε μια τόσο εμφανώς λανθασμένη κίνηση.

Όλη η άσκηση ήταν εντελώς λάθος, και ο βαθμός μου χαμηλός.

Τα πήγαιναν καλά μέχρι τώρα, αλλά η σχέση τους άλλαξε ξαφνικά.

16. Στις υπογραμμισμένες φράσεις να αντικαταστήσεις τις φράσεις με ένα επίρρημα και να γράψεις τι επίρρημα είναι.

Ο γαλατάς μοιράζει το γάλα <u>κάθε μέρα</u> καθημερινά – χρονικό

1.Το ταξίδι συνεχίστηκε **<u>προς την ανατολή</u> –**

2. Πολλά προϊόντα μεταφέρονται **<u>με το σιδερόδρομο –</u>**

3. Δέχτηκαν το βραβείο **<u>με ευχαρίστηση.-</u>**

4. Πήγαμε εκδρομή στην Ιταλία **<u>τον περασμένο χρόνο.-</u>**

5. Εκτίμησαν την αξία του σπιτιού **<u>με ακρίβεια.-</u>**

6. Η κίνηση των ουράνιων σωμάτων γίνεται **<u>με αρμονία-</u>**

7. Θα έχετε τ΄ αποτελέσματα **<u>μετά από δύο μέρες-</u>**

17. Στο παρακάτω κείμενο υπογραμμίζω τα επιρρήματα και σημειώνω από πάνω τι επίρρημα είναι το καθένα.

1. Μπροστά πήγαινε η Μαρία και δεξιά η γιαγιά (2)

2. Ήρθε χθες βιαστικά και δεν έκατσε καθόλου (3)

3. Είπε ότι αγαπά πολύ την Κρήτη και την έχει μέσα στην καρδιά του (2)

4. Κινηθείτε αργά και αντίθετα από τους άλλους (2)

5. Πάλευε ολημερίς να σε βρει. (1)

6. Κάποτε υπήρχε ένα ερειπωμένο σπίτι βαθιά στο δάσος. (2)

7. Άπλωσε τα χέρια του αργά και σήκωσε προσεχτικά την άψυχη κούκλα. (2)

8. ‘’ Άφησε τα έγγραφα εκεί και είπε ότι θα τα πάρει αργότερα’’ (2)

9. Κρατούσα τους φακέλους μπροστά μου και τους κοιτούσα αμήχανα (2)

10. Η μητέρα τακτοποίησε γρήγορα τα ψώνια και έβγαλε έξω το σκύλο (2)

11. Αμέσως άρπαξε το ξύλο και το κούνησε απειλητικά προς το σκύλο (2)

12. Ακούμπησε την τσάντα του κάτω και πήγε γρήγορα στην κουζίνα. (2)

13. Αργότερα, διάβασε τα μαθήματά του βιαστικά (2)

14. Παλιότερα, οι κάτοικοι του χωριού ζούσαν μονιασμένα και ήσυχα (2)

18. Συμπλήρωσε τα κενά γράφοντας το αριθμητικό που αντιστοιχεί στον αριθμό της παρένθεσης:

1. Στον αγώνα δρόμο 100 μέτρων αγοριών…….. (1) ήρθε ο Γιώργος, …… (2) ο Γιάννης, …….. (3) ο Αλέξης και …….. (8) ο Δημήτρης.

2. Μένω στον ……. (9) όροφο μια πολυκατοικίας.

3. Ο Νοέμβρης είναι ο ……. (11) μήνα του χρόνου και ο Δεκέμβρης ο ……. (12).

4.Το δώρο των Χριστουγέννων που παίρνουν οι υπάλληλοι λέγεται και ……. (13) μισθός)

5.Κυκλοφόρησε ήδη το…… (40) τεύχος του περιοδικού για τα ζώα και γνωρίζει μεγάλη επιτυχία όπως και το …… (39) τεύχος.

6.Ήδη την …….. (1) μέρα διάβασα ως την…… (90) Σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου.

7.Στην κολύμβηση, η αθλήτρια μας βγήκε …… (9) ενώ την

……. (1) θέση κατέκτησε η Ρωσίδα.

8. Δουλεύω …… (2) ώρες από το Νικήτα, αλλά παίρνω τα

…….. (1/2) χρήματα απ' αυτόν.

9. Βρισκόμαστε στο ……. (4) λεπτό του ……. (2) ημίχρονου και το αποτέλεσμα είναι ……(2) **-** ……. (1) υπέρ της Ελλάδας.

10. Ο Δημήτρης θα διαβάσει την ……. (4) άσκηση και η Ελένη

την άσκηση …….. (6)

11. Παρακαλώ, θα ήθελα ένα ……. (2) ελληνικό καφέ.

12. Θα πρέπει να αγοράσουμε μια ……. (6) μαχαίρια

13, Ποιος βγήκε ……. (1) στον αγώνα;

14. Να περάσει η πρώτη ……. (4) μαθητών

15. Το ……. (3) του ……..(2) είναι το ……. (6)

16 Πήρε ……(3) δόση από το φάρμακο.

17. Ποιος μπόρεσε να λύσει το …….(3) πρόβλημα;